12/04/2022

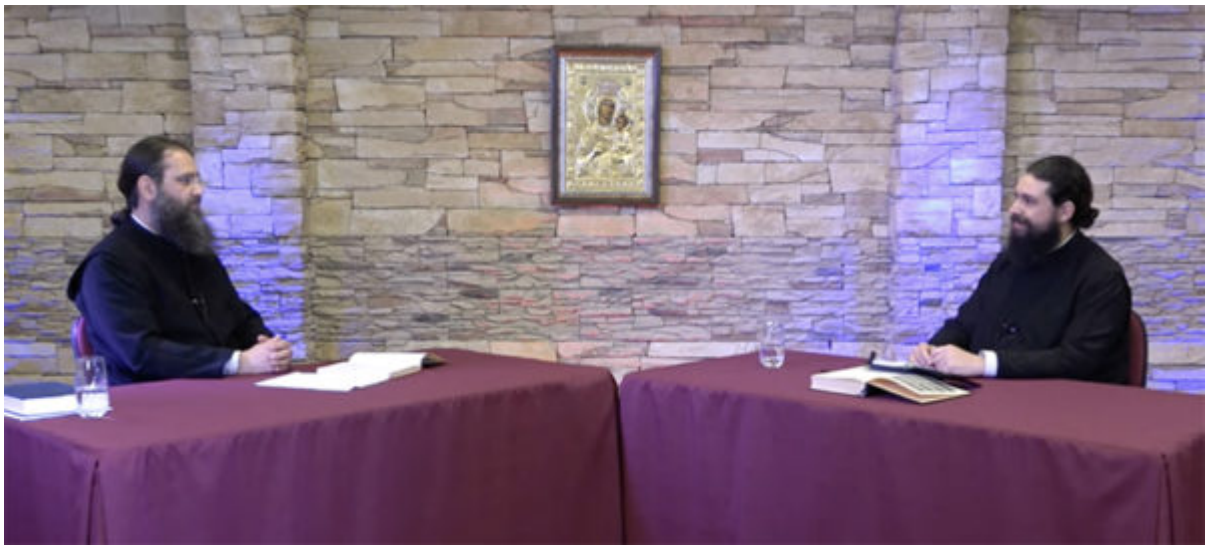
Αφιέρωμα στο «Τυπικό της λατρείας μας» στο «Ενορία εν δράσει»

/ Ενορίες

Ολοκληρώθηκε την Τρίτη 12 Απριλίου 2022, με την 10η διαδικτυακή συνάντηση η σειρά παρουσιάσεων, με γενικό τίτλο «Η λατρεία μας με απλά λόγια», που πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο των Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…».

Η συνάντηση ήταν αφιερωμένη στο Τυπικό. Τη σειρά επιμελήθηκε ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Χρυσοβαλάντης Θεοδώρου, Υποψήφιος Δρ. Λειτουργικής του Α.Π.Θ., με την συμμετοχή του Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ελισσαίου Κυνούση, Θεολόγου-Φιλόλογου.

Όλες οι παρουσιάσεις είναι διαθέσιμες, μέσα από το **κανάλι του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…» στο YouTube**.

Μπορείτε να παρακολουθήσετε την συνάντηση στο βίντεο που ακολουθεί:

Το Τυπικό διακονεί και βάζει σε μια σειρά, τα πάντα στην λατρεία. Καθορίζει το «τι», το «πως», το «πότε» και τελικά το «γιατί» της κάθε κίνησης, του κάθε λόγου, της κάθε ποσότητας μέσα στην Εκκλησία.

Η τάξη του φυσικού κόσμου μέσα στον οποίο ζούμε, ήταν απολύτως φυσιολογικό να εισαχθεί και στην Εκκλησία, η οποία δεν αυθαιρετούσε και δεν αυθαιρετεί.

Το Τυπικό και ο τυπικάρης, εκείνος που μελετά και ορίζει πως θα πρέπει να γίνεται, είναι μία τεράστια ευθύνη και έχει μία τεράστια αξία. Γι’ αυτό και στα μοναστήρια που υπάρχει ακόμα το διακόνημα αυτό, στο πρόσωπο του, υπακούουν οι πάντες.

Τυπικό είναι το βιβλίο που λειτουργεί ως υπόδειγμα και οδηγός, εκείνων που ψάλλονται και διαβάζονται κάθε ημέρα, στις ακολουθίες της Εκκλησίας.

Το Τυπικό αναπτύχθηκε και βελτιώθηκε, όσο αναπτυσσόταν ταυτόχρονα και η υμνογραφία. Και προχωρώντας βάσει της υμνογραφίας, δημιουργήθηκε η ανάγκη του καθορισμού των ακολουθιών.

Ήδη από τον 4ο αιώνα, έχουμε μία ζύμωση δύο μορφών Τυπικού, του Ασματικού,

που ήταν το ενοριακό, και του Μοναχικού, που απευθύνονταν στις μονές, και τα οποία διακονούσαν την ίδια λατρεία με άλλους τρόπους.

Το ενοριακό Τυπικό, που έφτασε στην ακμή του, τον 9ο-10ο αιώνα, είχε διαφορετικά χαρακτηριστικά από το Μοναχικό, και τα βασικά χαρακτηριστικά του ήταν οι Ψαλμοί, τα Αντίφωνα, δηλαδή μικροί ψαλμικοί στίχοι που επαναλαμβάνονται, και οι Ευχές.

Το Μοναχικό Τυπικό, καταρχήν, δεν είχε πολλές διαφοροποιήσεις, οι οποίες αρχίζουν πλέον από τον 7ο αιώνα, όπου έχουμε την είσοδο και την ανάπτυξη στην υμνογραφία και την λατρεία, του υμνογραφικού είδους των Κανόνων.

Οι Κανόνες, ήταν μικρά τροπάρια, που ψάλλονταν όμοια στο άκουσμα, περιέγραφαν τα δόγματα της Εκκλησίας και τους τιμωμένους αγίους, και αυτό το στοιχείο δεν το είχε μέχρι τότε το Ασματικό Τυπικό.

Επικράτησε το Μοναχικό Τυπικό και το Ασματικό Τυπικό χάθηκε γιατί ήταν άχρωμο δογματικά και τα ψαλμικά του στοιχεία δεν αρκούσαν για την εμπέδωση του δόγματος.

Ειδικά δε από την περίοδο της εικονομαχίας, ο επηρεασμός από τους μοναχούς ήταν πολύ μεγάλος, γιατί ήταν αυτοί που πρωταγωνίστησαν και κάποιοι έδωσαν και την ζωή τους, για να εδραιωθεί το δόγμα. Επιπλέον, οι Επίσκοποι προέρχονταν από τα μοναστήρια, και έφερναν στη νέα επισκοπή τους, τις λειτουργικές συνήθειες που είχαν.

Τέλος η ανάπτυξη της υμνογραφίας, της μουσικής σημειογραφίας και της εκκλησιαστικής μουσικής, ιδίως μετά τον 8ο αιώνα, ευνόησε το Μοναχικό Τυπικό, αφού η μουσική επένδυσε τον τεράστιο όγκο της υμνογραφίας.

Βρίσκουμε τις απαρχές του Μοναχικού Τυπικού στην Λαύρα του αγίου Σάββα στα Ιεροσόλυμα, από τον ίδιο τον ιδρυτή της. Η έλευση του στην Κωνσταντινούπολη, όπως και κατ’ επέκταση η έλευση και του αγίου Ανδρέα Κρήτης λίγες δεκαετίες αργότερα, καθορίζει και εμπνέει την καταγραφή των συνηθειών των Ιεροσολύμων και στην Κωνσταντινούπολη, και αυτό επηρεάζει τη Μονή της Πάτμου και το Άγιον Όρος.

Ο τύπος διαφυλάσσει την ουσία και η ουσία χρειάζεται τον τύπο, και είναι αδήριτη η αναγκαιότητα της υπάρξεως του Τυπικού, που διαφυλάσσει τον θησαυρό της Εκκλησίας αναλλοίωτο. Είναι επιτακτική η ανάγκη της έρευνας, που έχει απόλυτη προτεραιότητα και σκοπό, τον σεβασμό της αυθεντικής παράδοσης, που είναι ζωντανή. Το Τυπικό είναι ένα ένθεο πρόγραμμα, που δείχνει τον Θεό.

